



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Casparis Ziegleri De Episcopis eorumq[ue] juribus,
privilegiis, & vivendi ratione, Liber Commentarius**

Ziegler, Kaspar

Norimbergæ, 1686

XV. De Coadjutore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61543)

spendet, quod de jure canonum. Nec addit tamen quicquam, ad quam ætatem ejus origo referenda, aut quibus canonibus ea introducta sit. Solummodo refert, quod in volumine Gregoriano paucis in locis de vicariis Episcoporum mentio fiat, sed in sexto pluries. Quo ipso haud obscure prodit, novius hoc esse officium Vicariorum, quam ut ex veterum monumentis comprobari queat.

IX. Illud verò præteriri hic non debet, vicarium aliquando dici officialem *c. ex frequentibus 3. §. de instit. c. in tantum §. de Simon. c. cum generali de offic. vicar. in 6.* & sub hoc nomine valde perfringi hoc officium, à Petro Blesensi, Archidiacono Bathoniensi, *epist. 25.* quam scripsit ad officialem Episcopi Carnotensis. Digna est epistola, quæ tota legatur. Nos aliquam ejus partem frustulatim hic recensebimus. *Quia te, inquit, affectuosissime diligo in visceribus Jesu Christi, proposui te salutaribus monitis adhortari, ut de Ur Chaldaeorum, & de medio Babylonis tempestivus ex eas, ministerium damnatissima villicationis omittas. Scio, quia munerum cupiditas subvertit cor tuum, ut fieres Officialis Episcopi. --- Credo hujusmodi Officialis non ab officio, nomine, sed ab officio, verbo, mutasse vocabulum: nam genus hoc hominum, quod dicunt officiperdi. Tota officialis intentio est, ut ad opus Episcopi suæ jurisdictionis commissas miserrimas oves quasi vice illius tondeat, emungat, excoriet. Isti enim sunt Episcoporum sanguisuga, evomentes alienum sanguinem quem biberunt. --- Quod enim aggregant per oppressionem pauperum, Episcopi quidem ad delicias cedit, Officialibus ad tormentum. --- Sic Episcopus quasi longa manu bona aliena diripit, & notam criminis à se removens, suis Officialibus culpa & infamie discrimen impingit. --- Officium Officialium, quorum te numero aggregasti, hodie est, jura confundere, suscitare lites, transactiones rescindere, innectere dilationes, suppressere veritatem, fovere mendacium, questum sequi, equitatem vendere, inbiare exactionibus, versutias concinnare. --- Et ut multa sub verborum paucitate concludam: dum omnia venaliter agunt filii avaritiæ, servi mammonæ, se diabolo venales exponunt. --- Relinque maturius Officialis officium, ministerium damnationis, rotam malorum, & spiritum vertiginis, qui te ad inania circumvolvunt. Miserere anime tuæ placens DEO: cui placere non potes cum isto perditionis officio.*

CAP. XV.

De Coadjutore.

I.

PRisca tempora coadjutores Episcopos nullos agnovisse, quippè plebes duos Episcopos pati non potuisse, & ideò ad vitanda Schismata tales Coadjutores vel etiam Successores designatos non admisisse, scribit Franciscus Boisquetus *ad Innocentii III. lib. 2. epist. 121.* Id verò ego ita accipio, duos in unâ diocesi Episcopos æquali dignitate & potestate non fuisse

fuisse admissos, quandoquidem etiam in Concilio Nicæno *can. 8.* prohibitum fuit, ne in unâ civitate duo essent Episcopi. Nec facio cum Marco Antonio de Dominis *lib. 3. de Rep. Eccl. cap. 3. n. 64.* canonem Nicænum ita explicante, ut excludat duos Episcopos inter se divisos, cum plebis etiam divisione; non autem duos in solidum amicè copulatos. Enimverò cum vix obtineri queat, ut duo in solidum tantâ charitate conjuncti inveniantur, ut non aliquando inter eos litigium aliquod intercedat, neque ex tantâ conjunctione metuenda sit aliqua negligentiae labe, cum plerumque, quod à pluribus curatur, à singulis negligi soleat, non videntur sanè Patres Nicæni talem conjunctionem approbare voluisse. Quin & exempla prostant Episcopatum divisorum & plurium ex uno resultantium, si præfertim populus amplitudine & multitudine suâ curam unius superaverit, neque ille sufficiens esse universis potuerit. Sed uti tum una diœcesis in duas divisa fuit, ita mirum non est, duos quoque Episcopos constitutos fuisse, qui scilicet seorsim & separatim suas habebant *ἰδιονομίαις*.

II. Extant nihilominus exempla in contrarium, quibus Episcopo adhuc viventi & in munere suo permanenti adjunctus fuit alius, qui proinde coepiscopus dici poterat. De Alexandro Cappadociæ Episcopo refert Eusebius *lib. 6. hist. c. 8. § 11.* factum eum Episcopum Hierosolymorum, Narcisso, qui prius ibi fuerat Episcopus, adhuc superstite. Et ne quis dubitet de Episcopatu utriusque simultaneo, disertè meminit Eusebius *τῆς Ναρκίσου οὐκ αὐτῶ ἀπεδείχας*, & recenset ex quâdam Alexandri ad Antinoitas scriptâ epistolâ hæc verba: *Salutat vos Narcissus, qui ante me Episcopalem hujus Ecclesie sedem tenuit, & qui nunc mihi conjunctus est in orationibus, & οὐκ οὐνεξαρτησθέντος μοι διὰ τῶν εὐχῶν*, annos natus sexdecim supra centum &c. De eodem refert Hieronymus in *scriptorum Eccles. catal.* quod Alexander adnitente ipso vel maximè Narcisso Hierosolymitanæ Ecclesie cum eo gubernaculum suscepit. Contigisse tamen eam adjunctionem per revelationem & visionem quandam idem scribit Eusebius. Et ex decrepitâ Narcissi ætate colligitur, admodum necessariam fuisse ejusmodi adjunctionem, cum superesse ille functioni suæ amplius non posset. Estque hoc primum exemplum Coadjutoris, quod in historiâ Ecclesiasticâ occurrit.

III. Simile contigit in Ecclesiâ Cæsareensi in Palæstinâ, in quâ Theotecnus Anatolium postea Laodiceæ Episcopum successorem Ecclesie suæ destinaverat, imò & Coepiscopum assumpserat. *Ambo certè, inquit Eusebius lib. 7. cap. 32. aliquantisper eandem Ecclesiam simul gubernarunt. Postea verò cum eum Synodus adversus Paulum congregata Antiochiam evocasset, per Urbem Laodiceam iter faciens à fratribus illius loci mortuo tunc Eusebio detentus est.* Quæ verba ostendunt, non mansisse in Ecclesiâ Cæsareensi Anatolium, neque successisse in eâ Theotecno, sed Laodiceam concessisse, ibique Episcopatum suscepisse, Theotecno autem, ut ipse scribit Eusebius, successisse Agapium. Nec dubito, Anatolium hunc cum ut Theotecni Coepiscopus & designatus

Successor, comparuisset in Concilio Antiocheno, occasionem dedisse decreto, quod factum fuit *can. 23. Episcopo non licere alium pro se successorem constituere, etiamsi sit in fine vite.* Si quid autem tale fiat, irritam esse hujusmodi constitutionem *Sc.* Hincq; adeo puto, Anatolium spe successioneis exclusum, Laodicensæ Ecclesiæ Episcopatum tum vacantem haud invitum suscepisse. Et hæc quidem verustissima sunt exempla coadjutorum, nec dubito, tempore Concilii Antiocheni extitisse adhuc plura, successioni viam sternentia, quibus proinde fibulam injicere oportuit.

IV. Nec tamen post editum istum canonem desierunt Episcopi successores sibi designare, quandoq; etiam sibi adhuc vivis adjungere. Gregorius Nazianzenus, cum à Basilio, cujus olim fuerat in scholis commilito, Sasimorum Episcopus creatus, sed ab Anthimo Tyanensi metropolitano Basilii æmulo inde ejectus fuisset, in solitudinem secedere constituerat, sed revocatus à Patre Nazianzi Episcopo coadjutor sibi esse jubebatur, quam functionem multis precibus fatigatus suscepit tandem, hæc tamen dicta lege, ut quoadusque Pater viveret, ipsi inhæreret, postea verò, quò vellet, liberum esset abire. Disputant hic Baronius Cardinalis *ad ann. CCCLXXI. n. 106.* & Marcus Antonius de Dominis *de Rep. Eccles. lib. 3. c. 3. n. 64.* utrum Gregorius hic, cum Patri adjutor esse constituisset, ipse quoq; Episcopus Nazianzi ordinatus fuerit. Negat ille, hic affirmat. Litem eam nostram facere, nunc nihil attinet. Putamus tamen, ex supra adducto Canone Antiocheno justè excusare se potuisse Gregorium erga eos, qui post Patris obitum ei exprobarunt, quod Ecclesiam Nazianzenam deseruisset. At canonis illius nullam facit mentionem; sed hoc tantum argumento utitur, quod Ecclesia ea non esset sua. Sic enim scribit ad Gregorium Nyssenum Basilii fratrem *epist. 42.* *Inter omnes enim constat, me non Nazianzi, sed Sasimorum antistitem creatum fuisse: tametsi patris reverentiâ & eorum, qui supplices hoc à me contenderunt, ad breve tempus præfecturam quasi hospites acceperimus.* Item ad Philagrium *epist. 6.* *Quod si Ecclesiam relinquere periculosum est, ut scribis: quam tandem? si nostram, rectè dicitis, idemq; ipse ajo: Si verò nihil ad nos attinentem, nec nobis assignatam atq; decretam, culpâ vacamus. Quod si idcirco tenemur, quia ipsius curam aliquantisper gessimus: multi utiq; alii eadem ratione teneantur, quotquot nimirum hospitem curam habuerunt. Quæ verba clariora sunt, quàm ut Episcopum Nazianzi statuere liceat Gregorium juniorem. Totum namq; ejus ministerium temporale fuit, & in patris, quoad vixit, subsidium destinatum.*

V. Haud paulo aliter se habuit conditio Augustini, cum à Valerio Episcopo Hipponensi coadjutor constitueretur. Ille enim ab Numidiæ Primate & ordinatus in Episcopum & Coepiscopus Valerio factus est. Testatur id Possidius *in vit. ejusd.* his verbis: *Unde amplius formidans idem venerabilis senex (Valerius) & sciens se corpore & ætate infirmissimum, egit secretis literis apud primatem Episcopum sedis Carthaginiensis, allegans imbecillitatem.*

tatem corporis sui, etatisq. gravitatem, & obsecrans, ut Hipponensi Ecclesiæ ordinaretur Episcopus, qui suæ cathedræ non jam succederet, sed consecrator accederet, Augustinus. Quæ igitur beatus Valerius optavit, & rogavit satagens rescripto impetravit &c: Idem testatur Paulinus, qui in agro Nolano cum Vxore Therasiâ solitariam tunc vitam agebat. Postquam enim Augustinus de suâ ordinatione certiorum eum reddidisset, sic ille scribit ad Romanianum: Non autem tantum hoc scribimus, gratulandum, quod Augustinus Episcopatum acceperit, sed quod hanc DEI curam meruerint Africanæ Ecclesiæ, ut verba cælestia Augustini ore perciperent, qui ad majorem dominici muneris gratiam novo more provectus, ita consecratus est, non ut succederet in gratiâ Episcopo, sed accederet: nam incolumi Valerio Hipponensis Ecclesiæ Episcopo, Coepiscopus Augustinus est &c: Extat apud Gratianum c. non autem 7. q. 1. Ipse de se Augustinus: Adhuc, inquit. in corpore posito beatæ memoriæ patris & Episcopo meo sene Valerio, Episcopus ordinatus sum, & sedi cum illo: quod Concilio Nicæno prohibitum esse nesciebam, nec ipse sciebat. Quod ergo reprehensum est in me, nolo reprehendi in filio meo. Error hic sive ignorantia, quam causatur, ansam dedit, ut ex suggestione Augustini in Concilio Carthaginensi III. c. 3. statueretur, ut ordinandis Episcopis vel Clericis prius ab ordinatoribus suis decreta Conciliorum auribus eorum inculcentur, ne se aliquid contra statuta Concilii fecisse poeniteat.

VI. De Melitio Episcopo in exilium pulso & à Gratiano Imp. revocato refert Socrates lib. 5. c. 5. iustum eum, ut unâ cum Paulino Antiochiæ Episcopo senio jam confecto in Episcopali solio refideret. Cumque diceret Paulinus, refragari Ecclesiasticis regulis, ut is, qui ab Arianis ordinatus esset, ad societatem cathedræ admitteretur, populum voluisse, ut interim ille in Ecclesiâ suburbana in sede Episcopali collocaretur, & succederet aliquando Paulino, sicubi is defunctus fuisset. Pertinet huc etiam, quod de Maximo Hierosolymitano refert Sozomenus lib. 2. c. 20. eum primum Diospolitana Ecclesiæ Episcopum à Macario Hierosolymitano constitutum fuisse, plebem verò Hierosolymitanam ægrè id tulisse, & per seditionem intentatam obtinuisse, ut Maximus maneret Hierosolymis & unâ cum Macario Episcopali munere fungeretur, & post ejus obitum plenissimè succederet. Factum autem id ideo, ne defuncto Macario Arianum aliquem labe suâ & hæresi infectum obtruderent. Tum enim maxime caveri oportebat ab eorum infidiis.

VII. Oppidò autem notetur, in enumeratis istis exemplis concurrisse Cleri & populi consensum, tum & Episcoporum comprovincialium approbationem, quæ faciunt, ut excusari tales ordinationes utcumq. possint. Quod enim canonem Antiochenum 23. spectat, non videtur per eum omnis electio successoris omnino prohibita, sed ea tantum, quæ fit sine consensu Cleri & populi, id est, eorum, ad quos jus eligendi pertinet. Ipse certè Augustinus successorem sibi constituit Eradium, sed procuravit, ut accederet Cleri & populi consensus, utque is ab Notariis ad acta exciperetur, epist. 110. quo ipso nihil adversus Canonem Antiochenum committi

putavit. Sed de canone Nicæno circa suam promotionem magis sollicitus fuit Augustinus, isq; in eo violatus omnino videbatur, quod unâ cum Valerio Episcopus in unâ civitate fuisset. Si quid tamen peccatum hîc fuit, dubium non est, enixam populi voluntatem & ad seditiones concitandas pro nam excusatum id reddidisse. Nondum enim tum temporis per gratiam & ambitionem creari cœpere Coadjutores, uti postea re in consuetudinem versâ, nullâ necessitate id exigente pessima invaluit insolentia.

VIII. Cæterum Coadjutoris dandi prima & optima ratio semper fuit ista, si constituatur ad supplendum officium ejus, qui illud non potest exequi vel propter senectutem, vei propter morbum, vel propter alium aliquem defectum non affectatum. Ob senectutem plerisque illis omnibus, de quibus hactenus diximus, contigit adjunctio. Eandem concedere maluit Zacharias Papa Bonifacio Episcopo Moguntino, quam ut ei decedenti alius sufficeretur. *Petiisti*, inquit apud Gratianum *c. petiisti 7. q. 1.* *Ut cum nostro consulto pro superveniente tibi senectute atq; corporis imbecillitate, si poteris invenire alium in eâdem sede, in quâ præes, pro tuâ personâ debeas collocare: eos verò adjutore DEO consilium præbemus tuæ sanctitati, ut pro salute animalium rationabilium favore Christo sedem, quam obtines Moguntinæ Ecclesiæ nequaquam relinquas. Sin verò Dominus dederit juxta petitionem tuam hominem perfectum, qui possit sollicitudinem habere & curam pro salute animarum, pro tuâ personâ ordinabis illum Episcopum: eritq; in Evangelio tibi credito & ministerio Christi portando in omni loco requirens & confortans Ecclesiam DEI.* Et porro: *De eo autem quem tibi successorem constituere dixisti, ut te vivente in tuo loco eligatur Episcopus, hoc nullâ ratione concedi patimur: quia contra omnem Ecclesiasticam regulam vel statuta patrum esse monstratur: sed volumus ut ministret tibi, & sit in Evangelio Christi adjutor. Nimis enim reprehensibile esse manifestum est, ut te vivente tibi alium substituamus &c.*

IX. Videtur Bonifacius prorsus renunciare voluisse Episcopatu suo, ut alius in ejus locum plenè substitui posset, & ille quidem, quem ipse sibi constituere successorem vellet. Sed non hoc tantum improbat Zacharias propter canonem Antiochenum supra adductum, qui renunciaciones in favorem alicujus factas prorsus damnat, verum etiam in genere nimis reprehensibile esse dicit, ut Episcopo viventi alius substituatur. Ita & Alexander III. Pontifex dimittere noluit Londonensem Episcopum, etsi senectutem & insufficientiam suam allegasset, sed voluit ut Ecclesiam gubernare pergeret, *c. 1. X. de renunc.* Olim enim non facile admittebantur renunciaciones aut resignationes. *Alia quoque res est, inquit Cyrillus Alexandrinus in epist. ad Donnum, quæ Ecclesiasticæ consuetudini non placet, offerre Sacerdotes aliquos renunciacionis libellos. Si sint enim digni, qui sacra mysteria obeant in iis maneat: Sin autem indigni, nec per renunciacionem exeant, sed rebus ipsis potius condemnati.* Maluit igitur Zacharias Pontifex, ut in officio per sisteret Bonifacius, & coadjutorem sibi adjungeret, quam ut Episcopatu cederet.

X. Pro-

X. Propter infirmam & adversam valetudinem aliquando coadjutores datos fuisse, exempla superius adducta docent. Adversa autem talis intelligi debet valetudo, propter quam ne suis quidem negociis interesse quis potest, qualem inter rationes excusandi à tutelâ requirit Jctus in l. 11. § 12. ff. de excus. tut. & Imperator in §. 7. Inst. de excus. Sed & diuturna ea esse debet & talis, ex qua restitutionis nulla spes apparet, & per quam quis ad exsequendum officium pastorale redditur impotens, Hæc enim etiam renunciationis justa est causa, uti patet ex c. qualiter § cap. seq. 7. q. 1. Et si verò non malè agat Episcopus ita affectus, si officio suo cefferit, incivilliter tamen cum eo agetur, si ad cessionem & resignationem compellere eum quis velit. Atq; idcirco coadjutor ei dari potest, per quem tam Episcopo quam populo utiliter consulatur uti dicitur cap. 5. X. de cler. egrot. Ita Tetrico Ecclesiæ Lingonicæ Episcopo ex vulnere periclitanti, Mondericus adjunctus fuit sub eâ specie, ut dum viveret Tetricus, Mondericus Ternodorense castrum ut Archipresbyter regeret, atq; in eo commoraretur, migrante verò decessore, iste succederet. Gregor. Turonens. lib. 5. c. 5.

XI. Petierat Ariminensis Episcopus à Gregorio Magno, ut cum diuturno capitis dolore affectus esset, neq; officio suo superesse amplius posset successor sibi daretur. Non renuit Gregorius, sed lib. 7. epist. 50. Mariniano Ravennæ Episcopo mandat, ut eum, qui electus fuerat, examinet, & ad se cum elogio remittat, quatenus, inquit, eidem à nobis Ecclesiæ Domino disponente consecratur antistes. Non consensisset Gregorius, ut superponeretur Episcopus, nisi prior ille morbo affectus licentiam petiisset recedendi à sacro ministerio. Alibi enim in simili casu Coadjutorem dari debere rescripsit, l. 11. epist. 8. qui ejus loco aliquando posset succedere. Non dubitarunt tamen sequiorum temporum Episcopi, removeri debere eum, qui muneri suo præesse amplius non posset. In historiâ enim Episcoporum Wigorniensium refertur exemplum Ulfani, cujus deponendi justa Lanfranco Archiepiscopo Cantuariensi visa fuit causa, quod idiota & adeò ignarus rerum secularium crederetur, ut neq; Gallice loqui, neq; Guilielmo Normanno Regi suo in causis emergentibus consilium dare valeret, referente Matthæo Parisio ad A. 1075.

XII. Et hæc quidem causæ pro sufficientibus habitæ fuerunt olim, propter quas coadjutores admitti poterant. Nec tamen remedium hoc adhibere semper placuit. Sæpè enim renunciationes & resignationes prævaluerunt, quale exemplum modo adduxi. Sæpè etiam per Episcopos vicinos, quæ spiritualia erant, temporalia autem per Clericos inferiores expediebantur. Sic enim statuit Concilium Arausicanum c. 19. Si quis Episcopus per infirmitatem debilitatemve aliquam aut habetudinem sensus inciderit, aut officium oris amiserit: ea quæ non nisi per Episcopos geruntur, non sub presentia suâ presbyteros agere permittat, sed Episcopum evocet, cui hoc quod in Ecclesiâ agendum fuerit imponat. Et huc pertinet, ni fallor, Rescriptum Pelagii ad Clerum Narniensem, quod extat c. quia 7. q. 1. ubi refert, Johannem Episcopum

pe-

petiisse, ut sibi liceret in nonnullis negociis Ecclesiasticis uti operâ Presbyteri alicujus certi: & monet, ut servatâ Episcopo debitâ reverentiâ, obedientiam insuper præbeant constituto presbytero competentem. Videtur enim Johannes ea, quæ Episcopo propria sunt, & non nisi ab Episcopo expediri possunt, sibi reservasse, reliquis presbytero isti commissis.

XIII. Præter causas autem jam adductas, sequiorum temporum Episcopi, adhuc plures addiderunt, quibus coadjutores admittere liceret; sed quæ tales sunt, ut nullâ cogente necessitate ad corruptelas stabiliendas locum faciant. Tales sunt pueritia Episcopi, item imperitia ejus, aut si sermonis, quo utitur populus, ei subjectus, ignarus sit, si prodigus & dilapidator sit, & sic porro. Vid. Anton. Dadin. *Alteserra dissert. jur. Can. l. 1. c. 3.* Quis vero permisit Ecclesiæ præficere pueros, & literarum & linguæ imperitos, dilapidatores? &c: *Oportet Episcopum irreprehensibilem esse, prudentem, aptum ad docendum, qui suæ domui benè præsit &c: 1. Tim. III, 2.* Tales non sunt pueri, non sunt indocti, non sunt dilapidatores. Et cur ergò tales constituuntur? Dicendum erit eâ de re infra commodius. Neq; probari debet, quod occupatâ Syriâ & captâ à Francis & Venetis Constantinopoli, pulsis Græcis Episcopi Latini passim in his terris locisq; impositi fuerint, quibus proinde, cum Græcè nescirent, coadjutores & Vicarios Hellenismi peritos adjungere oportuit. Cur enim nationi illi non præfecti fuerunt Episcopi patrii, aut cur non adjutores illi potius, quàm linguæ prorsus ignari ad Episcopatus apicem evecti fuerunt? Quod si in unâ civitate aut diocesi fuerint populi linguis variis, ita ut Episcopus non inveniatur, qui omnium idiomatum gnarus sit, facilius tam fortè admittetur coadjutor. Sed is talis casus erit *ἐκ παλαιολόγος* & rarò contingens. Cæterùm ipsi etiam Coadjutores hodiè qui constituuntur, planè alii sunt ab illis, quos olim adjungere solita fuit Ecclesia. Eos justâ querelâ perstringit Antonius Mornacius *ad l. 6. ff. de judic.*

XIV. His ita sufficienter expositis, nihil negotium est, recentioribus Canonistarum placitis immorari, & fontibus nunc probè perspectis turbidos istos rivulos attendere. Unicum id præterire nequeo, quod nolint Episcoporum coadjutores aliter admittere, nisi constituti fuerint à Papâ Romano. Augustin. *Barbosa jur. Eccles. l. 3. c. 10. n. 21.* Sed consensum Papæ necessarium olim fuisse nulla docet pagina. Imò verò contrarium obtinuisse, ex illis, quæ à nobis dicta sunt, manifestum est. Et seculo nono ex Principum potius arbitrio coadjutores datos fuisse testis est Adamus Bremensis *lib. 1. c. 39.* ubi ex vitâ Rimberti Archiepiscopi Hamburgensis refert hæc verba: *Cum jam senio gravaretur S. Rimberty, etiam continuus pedum dolor ei accessit. Unde apud gloriosissimos Reges Ludovicum & filios ejus hoc obtinuit, ut insignis vir Adalgarius, Monachus videlicet Corbeja, in adjutorium ei confirmaretur, quatenus ipse infirmare debens, in Adalgario haberet solatium circumveundi Episcopatum, placida adeundi, & quando exiret, vel in expeditionem, vel ad palatium cum Comitatu suo proficisci. Impetravit etiam, ut ipse illi in electione successor confirmaretur, & inter Consiliarios Regis locaretur, assentientibus fratribus, & Abbate Monasterii ejus, ac hac sanctâ Synodo hac omnia roborante &c.* Idem docet exemplū Morderici, cujus supra mentionem fecimus ex Gregorii Turanensis historiâ, quippe qui ex Regis indulgentiâ Coadjutor factus dicitur. Quod igitur datio coadjutoris pro reservato Pontificis Romani haberetur hodiè, id novum est, & ex disciplinâ recentiore.